

Överlevnad till varje pris

Överlevnad. Överlevnad till varje pris. Det är vad *Sockerormen* av Karin Smirnoff handlar om.

Agnes är ett öönskat barn som föds av Anitamamman. Från sin första stund skriker hon för livet. För att inte svältas ihjäl, för att inte frysa till döds, naken, på madrassen, utan täcke bakom bäddsoffan. Från dag ett är hon medveten och har ett eget, inre språk. Hon registrerar allt. Mest av allt hör hon musiken. Den överskuggar allt ont hon utsätts för och blir hela hennes värld. Resten är ovärld. Musiken blir hennes överlevnad och trygghet. Spela piano kan hon intuitivt innan hon kan gå och tala. När Anitamamman några år senare upptäcker hennes begåvning förvägras hon att spela på pianot i hemmet. Då spelar hon vidare utan instrument.

"Allt har jag funnit mig i för att jag är liten. Ett barn som ingen bett om utan trängt sig på för att det måste födas av en Anitamamma. Ändå har jag överlevt. Genom musiken överlevt. Genom att vara i värld överlevt och nu spelar jag för livet."

Agnes får klara sig själv bäst hon kan. Hennes kläder skänker Anitamamman vidare till "bättre behovande". Mat får hon mestadels vara utan. Små oaser av värme och omtanke glimtar ibland till i form av mormor, Susanna och Isa, men de försvinner lika fort som irrbloss. De har sina egna bekymmer att tampas med. Myndigheterna kan anas i periferin, men de är valhänta och oförstående. När hon får en liten bror, Mattias /Matteus blir hon därför omgående hans beskyddare och enda garant för överlevnad.

Agnes börjar i lekskolan och upptäcks av Frank Leide. Han är en före detta världskänd violinist, numera musiklärare och tennistränare som tycker om barn. Av fel anledningar. Han är en fena på att nosa upp vingklippta barn med olika typer av särbegåvning som lever i utsatta familjer. För dem blir han

snabbt den enda tryggheten och fasta punkten när föräldrar och övrig vuxenvärld sviker. Men han visar sig vara den största svikaren av dem alla.

Agnes och hennes vänner Kristian och Miika är Leides egen treenighet som han vårdar på sitt alldeles speciella sätt. Agnes och Kristian är underbarn inom musiken. Tillsammans flyr de från den tuffa verkligheten genom att skriva på sina egna symfonier och ständigt tänka ut nya sätt att ta livet av sig. Miika är ett mirakelbarn inom tennisen, som tar ut alla sina aggressioner på banan, men han får ändå vara med i Bretzelensemblen som Frank Leide grundar med sina tre adepter och ordnar spelningar för. Som Miika uttrycker det;

"De sitter ihop med Leide. Leide är trädstammen och de är hans grenar. Att säga något. Berätta. Är som att såga. Han är hellre en gren i Leideträdet än en död kvist på marken".

Den här boken är svår, i det närmaste plågsam att läsa men det är ännu svårare att låta bli. Snabbt rycks jag med in i Agnes värld av musik och ovärld i form av missbruk, övergrepp, psykisk ohälsa fattigdom, sjukdom och död. Sällan har väl ett barns utsatthet skildrats så brutalt och tydligt utifrån det helt lilla barnets perspektiv. Trots det tunga temat i berättelsen om Agnes skildras också så mycket styrka, obrottslig vänskap och lojalitet. Samtidigt blir det ett exempel på hur konstens kraft ibland kan bli den enda vägen att stå ut, kunna gå vidare och kanske förhoppningsvis läka.

Karin Smirnoff är otroligt skicklig och helt igenom trovärdig när det gäller att hantera språket. Mästerlig. Boken igenom hör man det lilla barnets röst och tankar, sätt att se och uppfatta världen. Själv säger Smirnoff att hon gått tillbaka till brev hon och hennes vänner skrev till varandra i tioårsåldern för att hitta det rätta språket och hon har verkligen lyckats. Efter alla hyllningar för sin trilogi om Jana Kippo skapar Smirnoff nu ytterligare en oförglömlig gestalt och hjältinga i form av Agnes.

Agnes säger i slutet av boken när hon är nio år;

"Jag är en liten människa som föddes gammal. Hon har nästan lyckats ta ihjäl mig. Inte bara en gång. Men jag har bestämt mig nu. Jag är onåbar. Och mycket farligare än hon förstår. Än de förstår."

Jag ser med spänning fram emot att få följa Agnes väg genom livet. Hur blir hennes resa med det tunga bagaget hon bär på? Karin Smirnoff har som tur är redan utlovat en fortsättning.

Heléne Nellvik

Socketormen

Karin Smirnoff

Polaris

SOCKERORMEN

POLARIS

KARIN SMIRNOFF